

MÆND FYLDER STADIG MEST

Ligestillingen i revyerne går i den rigtige retning, selv om produktionerne stadig primært laves af mænd. Anmelder er optimist.

PAS PÅ STRESSEN

Netværk med kolleger og opmærksomhed på sin egen mentale tilstand kan være med til at forebygge stress blandt kunstnere.

VI FLYTTER EFTER JOBBET

For mange skuespillere, sangere og dansere er det en naturlov i faget, at man flytter sig geografisk derhen, hvor arbejdet findes.

#01 2013

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

OPERA-LABORATORIUM

MELLEM DISCIPLIN OG KAOS

NY INDSATS

DANSK FILM I FLERE FARVER

SEKRETARIAT FOR DANSK SKUESPILLERFORBUND OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. årligt

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59
Mandag-fredag 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard (redaktør),
Katja Holm (ansvarshavende).

Annoncer sendes til: Jette Rydder
jr@skuespillerforbundet.dk.
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må
maks. fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLS Grafisk Hus.
Design: ad-man.dk.

ANNONCEPRISER OG FORMATER (b x h)
Helside annonce (170 x 270) 9.000 kr.
Bagsiden (190 x 260 + beskæring) 9.000 kr.
2/3 side annonce (170 x 192) 6.500 kr.
½ side annonce (170 x 133) 5.000 kr.
Top-annonce (170 x 60) 2.500 kr.
1/3 side annonce (54 x 270 mm) 3.500 kr.
Visitkort-annonce (112 x 30) 700 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)
Medlemsannoncer (112 x 30) 350 kr.
(maks. 400 anslag inkl. mellemrum)

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.
Særlige annonceønsker:
Kontakt Jette Rydder - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE

Katja Holm (formand), Jesper Asholt (orlov),
Dorthe Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Thomas
Magnussen (næstformand), Mette Marck-
mann, Ulla Ricklander, Marie Louise B. Wille,
Kristine M. Brendstrup, Ole Jakobsen, Henrik
Jandorf, Mette Frank, Sofia Karlsson, Maj-Britt
Mathiesen, Elisabeth Halling.
Suppleanter: Jacob Stage og Trine Runge.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Chefjurist: Maj Hagstrøm
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen,
Jørgen Byrdal Kloch Larsen og
Berit Lassen
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursussekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

ANSØGNING OM PRODUKTIONSSTØTTE

DER GIVES PRIMÆRT STØTTE TIL PROJEKTUDVIKLING,
HVOR ANSØGER ØNSKER MULIGHED FOR AT UDVIKLE ET
GIVENT PROJEKT, DER SENERE KAN SØGES STØTTE TIL
HOS ANDRE FONDE.

PRODUKTIONSSTØTTEMIDLERNE KAN SØGES TIL:

- PROJEKTER, DER YDER VÆSENTLIGE OG NY-
SKABENDE BIDRAG TIL DANSK MUSIK OG FILM.
- PRODUKTIONER PÅ CD, DVD OG ANDRE AUDIO-
VISUELLE PRODUKTIONER.

DER YDES I SÆRLIGE TILFÆLDE STØTTE TIL PROJEKT-
UDVIKLING TIL ANDRE PROJEKTER OG FORMÅL AF ALMEN
KULTUREL KARAKTER, HERUNDER UDDANNELSESFORMÅL.
PRODUKTIONSSTØTTEMIDLERNE KAN KUN SØGES, HVIS
DER ER AFLEVERET REGNSKAB FOR TIDLIGERE MODTAGET
PRODUKTIONSSTØTTE.

HVIS DU FÅR PRODUKTIONSSTØTTE, SKAL DU VÆRE
OPMÆRKSOM PÅ, AT DETTE KAN HAVE INDFLYDELSE PÅ
DIN DAGPENGESAT.

KRAV TIL ANSØGNINGEN

- DER SKAL ANVENDES ANSØGNINGSSKEMA.
SKEMAET KAN DOWNLOADES PÅ HJEMMESIDEN,
ELLER REKVIRERES HOS FORBUNDET.
- ANSØGNINGSSKEMAET SKAL UDFYLDES ELEK-
TRONISK. ALLE ANSØGNINGSFELTER SKAL BESVA-
RES, OG ANSØGNINGSBELØB SKAL PÅFØRES.

- PROJEKTBEKRIVELSEN MÅ MAKS. FYLDE 3
A4-SIDER, INKL. BUDGET, KORT CV OG BILAG.
ANSØGNINGEN BLIVER IKKE BEHANDLET, HVIS
DETTE KRAV IKKE BLIVER OVERHOLDT.
- BILAG KAN IKKE EFTERSENDES. VIDEOER, CD'ER
M.V. MÅ IKKE VEDLÆGGES SOM BILAG.
- ANSØGNINGSSKEMA OG PROJEKTBEKRIVELSE
SKAL SENDES ELLER AFLEVERES I 5 SAMLEDE
SAMMENHÆFTEDE EKSEMPLARER.

ANSØGNINGEN SENDES/AFLEVERES TIL
DANSK SKUESPILLERFORBUND
HANNE ARLUND
TAGENSVEJ 85
2200 KØBENHAVN N

ANSØGNINGSFRIST:
FREDAG DEN 15. MARTS 2013 KL. 12.00.

ANSØGNINGER, DER AFLEVERES SENERE, VIL IKKE BLIVE
BEHANDLET.

ANSØGNINGEN BLIVER BEHANDLET I PRODUKTIONS-
STØTTEUDVALGET OG EFTERFØLGENDE I BESTYRELSEN.
BEHANDLINGSTIDEN ER PÅ CA. 10 UGER.

HAR DU SPØRGSMÅL, ER DU VELKOMMEN TIL AT
KONTAKTE SEKRETÆR HANNE ARLUND PÅ 33 24 22 00.

DANSK SKUESPILLERFORBUND HOLDER GENERALFORSAMLING

Søndag den 26. maj 2013 - kl. 12.00

Vi håber, at et hav af medlemmer vil møde op og være
med til at gøre dagen faglig og festlig. Som sædvanlig
er der fest bagefter for de fremmødte. Mere informa-
tion følger i næste nummer af Sceneliv. Glæd dig.
Der er valg til bestyrelsen. Kom ud af busken og
arbejd for dit forbund! Vi har brug for dig!

Alle kandidater kan melde sig frem til 11.marts 2013.
Tilmeldingen skal være bilagt en personlig præsen-
tation på max. 1/2 A4-side.

Mange hilsner
Arbejdsgruppen – Generalforsamling 2013

#01 2013

4

FLERE FARVER I DANSK FILM

4

Det Danske Filminstitut er klar med nogle initiativer, der skal sikre en større mangfoldighed i de danske filmproduktioner. Læs om initiativerne og få kommentarer fra skuespillere og filmfolk, der har problemstillingen inde på livet.

NY OVERENSKOMST MED DR

7

En ny overenskomst mellem DSF og Danmarks Radio er godkendt af generalforsamlingen. Ud over at give en pæn lønstigning, forholder overenskomsten sig også til en række af de nye medier og måder at distribuere tv-programmer på.

FOREBYG STRESS

8

Et arbejdsliv med skiftende arbejdspladser og ind imellem ensomhed kan gøre kunstnere sårbare over for stress. Netværk med kolleger og opmærksomhed på sig selv og sin mentale tilstand kan forebygge det, fortæller skuespiller og terapeut Louise Herbert.

STADIG FLEST MÆND I REVYLAND

10

Det går i den rigtige retning med ligestillingen i landets revyer samlet set, selv om der stadig er klart flest mænd, viser en optælling. Revyanmelder Rikke Rottensten ser positivt på fremtiden.

GIV MIG NOGLE NODER

11

Det er både frustrerende og lærerigt, når man i Aarhus blander klassiske musikere, operasangere og performancegrupper i et fælles musikalsk og scene-kunstnerisk laboratorium.

KLAR TIL AT RYKKE UD

14

Den geografiske mobilitet er stor blandt skuespillere, sangere og dansere. Det er en naturlov i faget, at man ofte er nødt til at flytte sig derhen, hvor arbejdet er. Mød to, der har flyttet sig meget – både af lyst og af nød.

8

11

14

FLERE FARVER I DANSK FILM

"Instruktørerne og producenterne skal udvide deres definition af, hvordan en dansk mand eller kvinde ser ud i dag," mener skuespiller Dar Salim, der her ses sammen med Iben Hjejle i tv-serien "Dicte". Foto: Per Arnesen

DEBATTEN OM MANGFOLDIGHEDEN I DANSK FILM BLUSSEDE OP SIDSTE ÅR I FORBINDELSE MED ET AFSLAG PÅ FILMSTØTTE TIL "MGP MISSIONEN". DET DANSKE FILMINSTITUT BARSLER SNART MED ET NYT TANKESÆT, DER SKAL FØRSØGE AT BANE VEJEN FOR STØRRE MANGFOLDIGHED.

Af Jacob Wendt Jensen

I slutningen af november havde Det Danske Filminstitut (DFI) og Politiken inviteret til seminaret "Film i farver" for at diskutere, hvordan man får større mangfoldighed blandt de medvirkende i danske film. Seminaret var en opfølgning på sommerens mediestorm efter DFI's afslag på støtte til filmen "MGP Missionen" med bl.a. den begrundelse, at film med cast med anden etnisk baggrund ikke sælger godt i provinsen.

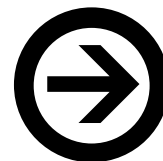
Allerede på et seminaret i november var der toner fra DFI i retning af, at man nu var klar til at arbejde mere aktivt for at få flere hudfarver og etniske baggrunde repræsenteret i dansk film. Områdedirektør i DFI, Claus Ladegaard siger nu til Sceneliv, at filminstituttet arbejder med et nyt tankesæt, som organisationen snart er klar med. Selv om det ikke er helt færdigt, vil han godt løfte sløret for, at det omfatter både dialog i filmmiljøet, monitorering og konkrete overvejelser ved fordelingen af støttekronerne.

"Det helt afgørende lige nu er, at vi anerkender problemet med den manglende mangfoldighed. Som den offent-

lige filminstans i landet vil vi gerne tage den største del af ansvaret. Vi overvejer i øjeblikket at iværksætte en seks-punktsplan, der gerne skulle indeholde alt, hvad vi kan gøre uden samtidig at kompromittere grundreglen om at støtte de bedste filmprojekter. Vi skal på omgangshøjde med samfundet. Planen kommer til at køre i to til tre år, og hvis ikke den giver resultater, må vi diskutere, om vi skal gøre noget mere hårdhændet. Vi håber, at den her model, hvor vi gør alt det bløde og det bevidstgørende, kan bringe os et mere mangfoldigt sted hen. Vi har altså ikke formuleret hverken kvoter eller lavet nye puljer," siger Claus Ladegaard til Sceneliv.

INSTITUTIONER HAR ANSVAR

Hassan Preisler er grundlægger af teateret danskdansk, medlem af Dansk Skuespillerforbunds ligebehandlingsudvalg, og sad også i panelet under seminaret i november. Efter nogle år med en ikkeeksisterende eller i bedste fald fastlåst debat, fornemmer han et tøbrud.

"Den klassiske argumentation fra alle sider har været, at det er de andre faggruppers skyld. På den måde sendte man bare aben videre, og der skete ingen ændringer. På seminaret i Det Danske Filminstitut blev der ikke, som tidligere, brugt de samme dårlige undskyldninger. Man var hver især indstillet på at se, hvad man kunne gøre ved problemet. Og det er først, når institutionerne påtager sig et ansvar, at der for alvor sker noget," siger Hassan Preisler.

"Magt giver jo også magten til at forandre," som han formulerer det og tilføjer:

"Hvad enten vi vil det eller ej, så handler vi alle sammen meget automatisk og ret ubevidst. Vi handler på præferencer, der er dybt indlejret i os. I mine øjne er det helt i orden at lade en film, der foregår i København, kun indeholde hvide skuespillere, selv om en ud af fire københavnere har en anden farve. Blot der er argumenteret kunstnerisk for valget."

Han undrer sig over, at vi i Danmark stejler overfor kvoter, specielt set i lyset af, at vi accepterer andre former for indgreb og vilkår som økonomi, trends og mode. Preisler har gennem længere tid efterspurgt, at bl.a. DFI stillede spørgsmål, hver gang man møder et projekt med f.eks. udelukkende mænd eller et udelukkende hvidt cast.

VI SKAL UDVIDE DEFINITIONERNE

Dar Salim er en af de skuespillere med anden etnisk baggrund, der i de seneste år har fået mange roller i biograffilm og i tv-serier. Han er da også blevet bedt om at udtale sig

om mangfoldighedsproblemet adskillige gange, men har allerhelst villet lade arbejdet tale for sig selv. Han går dog med på en undtagelse i sit fagblad, hvor han gerne deler erfaringer med sine kolleger. Selv om Dar Salim ikke har blandet sig i debatten, har han været ligeså irriteret som så mange andre, og skuespilleren mangler ikke holdninger til det komplicerede tema.

"Debatten har en tendens til ofte at tage nogle mærkelige retninger, hvor man blander æbler og pærer. I mine øjne er løsningen ret enkel. Når en caster forsøger at besætte en rolle, kaldes der ofte ind til en casting, og med mindre man caster til "Spies", "John Adams" eller "Muhammad Ali", der jo alle har en helt præcis oprindelse, så kan en rolle i princippet spilles af alle danske skuespillere, der lever op til de krav, historien stiller. Her skal man huske, at samfundet ser anderledes ud end for 50 år siden. For eksempel er der mange danskere i dag af anden etnisk oprindelse end traditionelt dansk. Selv om der står Maria Gustafsson på rollenavnet i manuskriptet, man godt indkalde skuespillerinder med andre hudfarver end hvid," siger Dar Salim, og uddyber gerne:

"Når castingen er i gang, vælger du naturligvis den bedste til rollen uanset hudfarve. Hvis du stadig vælger en hvid skuespiller, så har du bare fået afprøvet nogle nye alternativer og blot lært nye skuespillere at kende til eventuel fremtidig brug. Vælger man i sidste ende en skuespiller med en anden hudfarve, så har du fundet en ny skuespiller. Det er mit bedste råd. Instruktørerne og producenterne skal ganske enkelt udvide deres definition af, hvordan en dansk mand og kvinde ser ud i dag, og det synes jeg faktisk også mange af dem allerede har gjort."

TYPECASTING UNDGÅS IKKE HELT

Frygten for, at en film med en farvet skuespiller i en hovedrolle sælger færre billetter end en film med en hvid skuespiller, er udokumenteret, mener Dar Salim.

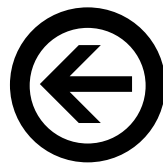
"Vælger man en dansk skuespiller med såkaldt brun hudfarve, behøver man ikke lave historien om eller dreje historien eller karakteren i retning af noget etnisk, hvis ikke det i forvejen var udgangspunktet for manuskriptet. Man kan sagtens beholde historien, som den er. Det vil folk acceptere, fordi de er vant til, at sådan ser Danmark ud i dag. Både når det gælder mediebilledet, musikkens verden og dagligdagen. Jeg har spillet både Jamil, Amir, Hans, Benny, Michael, Lars osv... og det er efterhånden flere dansk-etniske roller end brune roller. Det skyldes først og fremmest, at de castere jeg har arbejdet sammen med, har været gode til at se mig som mange forskellige typer og karakterer. I de allerførste roller vil du altid blive puttet ind i en boks. Det vil en blond pige også blive. Sådan er vilkårene i skuespillerfaget, og det er benhårdt for alle og derfra må du så bevise, at du også kan noget andet. Det vil være en kamp hele livet, uanset hvordan man ser ud," vurderer Dar Salim.

Han regner med, at vi står der, hvor bolden snart begynder at rulle hurtigt, og at ingen vil tænke ret meget over mangfoldighedsproblemstillingen i næste generation.

HUSK VIRKELIGHEDEN

Debatten om mangfoldighed i dansk film har dels handlet om at skabe flere almenmenneskelige roller til skuespillere med en anden hudfarve eller etnicitet end den traditionelt danske og dels om, hvorvidt film, der behandler etniske eller

Da filminstruktør Annette K. Olesen lavede 1:1 mødte hun fordommen om, at ingen gider se film, hvor de medvirkende har anden etnisk baggrund, og som handler om etniske konflikter. Foto: Per Arnesen

multikulturelle problemer overhovedet har et publikum.

Annette K. Olesen er en af de filminstruktører, der har forsøgt sig med en film med en række skuespillere med anden etnisk baggrund, nemlig filmen "1:1", der samtidig omhandler en etnisk konflikt. Hun mødte også den udbredte holdning, at den type film gider publikum ikke se.

"Allerede da jeg ville lave "1:1" fik jeg at vide, at jeg godt kunne glemme det, selv om ingen nogensinde har produceret noget bevismateriale. Jeg ved ikke helt præcis, hvor det stammer fra, men det er udokumenterede fordomme. Alt for mange instruktører og castere har gennem tiden ladet den fordom få lov til stå alt for uimodsagt," siger Annette K. Olesen og tilføjer:

"I "1:1" var min idé, at karaktererne var hævdede over deres hudfarve. Jeg var nysgerrig på deres historier, og der er hudfarve en af vores udfordringer. Den lidt enøjede hurtige konklusion lige nu er, at man bare skal caste såkaldt brune skuespillere i roller som Jens-Peter og Anne-Mette i film, hvor det ikke regner og hvor der ingen problemer er, for det skal helst ikke være synd for nogen. Hvis dét er

konklusionen og opskriften for fremtidige film, udelukker man virkeligheden, og det ville være ærgerligt. Vi har brug for også at lave film, hvor problemerne i det multikulturelle samfund reflekteres. Hvis ikke vi gør det, vil filmen udvikle sig i en alt for kunstig retning," siger Annette K. Olesen.

Instruktøren taler for, at tingene får lov til at udvikle sig så naturligt som muligt.

"Kvoter vil være problematiske i DFI-regi, uanset om det gælder hudfarve, alder eller seksualitet. Der er jo mange marginaliserede grupper i samfundet, og under en støtteordning, hvor der kun er budget til 20 film, skal man passe uendeligt meget på at styre på indhold. I så lille en økonomisk ramme kan voldsomme kvoter være at skyde sig selv i fødderne. Man kunne måske godt lave nogle særlige satsninger et bestemt år, men heller ikke meget mere styring end det. I udgangspunktet synes jeg, at mange områder - især kunstverdenen - lever dårligt med topstyring og regulering. Historierne skal jo fortælles, fordi de føles nødvendige. Det må være udgangspunktet." ■

FILMINSTITUTTETS INDSATS

Områdedirektør i DFI Claus Ladegaard løfter sløret for nogle af de indsatser, som DFI vil arbejde med i de næste par år for at fremme mangfoldigheden.

- Samle filmbranchens organisationer og få dem til at diskutere problemet med manglende mangfoldighed.
- Begynde en kvalificeret monitorering af problemet, så man begynder at måle på mangfoldigheden både foran og bagved kameraet.
- Kontakt til skuespillerskolerne og skuespillerforbundet for at sætte fokus på, hvorvidt der er nok farvede skuespillere, og om de kender den danske filmbranche godt nok.
- Skabe et netværk mellem DFI og casterne og derigennem klæde casterne på, så de er gearret til, at der altid ligger et farvet bud ved siden af det hvide bud.
- Fokus på problemet i alle DFI's støtteordninger, så man sikrer sig mod de ubevidste rutinevalg.
- Sikring af, at alle ved, at der kan søges til projekter, hvor farvede står foran eller bagved kameraet.
- En indsats i forhold til både DFI's egne publikumsvendte aktiviteter og instituttets støtte til andres formidling af filmkultur.

NY OVERENSKOMST MED

DEN 18. DECEMBER GODKENDTE EN EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING EN NY OVERENSKOMST MED DANMARKS RADIO (DR). SCENELIV HAR BEDT SENIORKONSULENT MIKAEL WALDORFF OM AT SVARE PÅ TRE SPØRGSMÅL OM DEN NYE OVERENSKOMST.

Hvad betyder den nye overenskomst for aflønningen, når man arbejder for DR?

Det er lykkedes at få en pæn forhøjelse af tarifferne igennem. Det vil særligt gavne medvirkende i satireprogrammer og børneprogrammer, for her arbejder man oftest på mindsteløn. Aftalen indebærer en stigning på 8 procent fra den 1. januar 2013, hvor overenskomsten træder i kraft, og en regulering i årene fremover på 1,3 procent i de efterfølgende år. Det er et godt resultat - især når man ser på, hvad der ellers sker på arbejdsmarkedet.

Der sker en mindre nedsættelse af nogle af genudsendelseshonorarerne, men her er der en mulighed for at få en merindtjening, fordi de nye regler kan medføre flere genudsendelser. Det kan f.eks. vise sig at være interessant for DR, at der nu er mulighed for at genudsende alle afsnit af en serie på en specialiseret kanal for en særlig tarif.

Hvad vil du fremhæve som hovedpunkterne i overenskomsten?

Der er flere centrale punkter i overenskomsten.

Det ene er muligheden for mere flow-tv, altså traditionel tv-udsendelse, på flere kanaler, hvor seertallene er meget beskedne. Dette er en udsendelsesvirksomhed, som er interessant for de medvirkende på grund af flere indtægter, men det er også interessant for DR, fordi det giver dem mulighed for at nå flere seere i en situation, hvor der bliver stadig mere konkurrence.

Det andet er en fleksibel tilgang til de nye on demand-muligheder, hvor seerne selv vælger hvor og hvornår de vil se programmerne. Det er svært at værdisætte sådanne tjenester på nuværende tidspunkt, og derfor har vi valgt at lave nogle særaftaler, som er uafhængige af overenskomsten.

Derudover har vi fået forbedret vores salgsaftale, så vi er sikre på, at der kommer royaltymbetaling, så snart en af de store serier bliver vist i udlandet.

Endelig er vi enige med DR om, at brug af DR's produktioner på nye platforme, f.eks. Netflix, kun kan finde sted, hvis der er en aftale med DSF om betalingen. Det har stor betydning i en tid, hvor tv og film bliver spredt på et utal af nye platforme.

Hvordan vurderer du resultatet?

Resultatet er godt, når man tager i betragtning, at der både er krise og en nærmest ukontrolleret teknologisk fornyelse i gang. Vi kan ikke være sikre på, hvor tingene bevæger sig hen - f.eks. om tv over internettet udkonkurrerer de kendte platforme. Det har vi forsøgt at tage højde for ved at sikre os løbende forhandlingsmuligheder på on demand-området.

DE VIGTIGSTE ELEMENTER

LØNSTIGNING

I forhold til betalingen for medvirken i DR-produktioner indebærer aftalen en stigning på 8 procent fra den 1. januar 2013, hvor overenskomsten træder i kraft, og en regulering i årene fremover på 1,3 procent i de efterfølgende år. Noget af stigningen pr. 1. januar er et efterslæb fra de seneste år, men selv når man tager højde for dette, vurderer DSF, at det er et fint resultat.

STORE OG SMÅ PRODUKTIONER

Overenskomsten indeholder en række ændringer af den hidtidige aftale, idet der i fremtiden skelnes mellem de store produktioner som f.eks. Forbrydelsen, Ørnen osv., som har et meget stort publikum, og de smallere produktioner som satire, børneprogrammer m.m. Der vil også blive forskellige regler for udsendelse på hovedkanalen DR1 og de specialiserede kanaler: DRK, DR2, Ramasjang og andre.

GENUDSENDELSER

DR får mulighed for flere visninger på de specialiserede kanaler med små seertal. Der er sket en beskedne nedsættelse af genudsendelseshonorarerne, men til gengæld vurderer DSF at aftalen indebærer stigende indtægtsmuligheder som følge af bl.a. flere genudsendelser.

ON DEMAND OSV.

Der er indgået to separate aftaler om on demand-udnyttelser og om elektronisk salg til download. Disse aftaler har særlige opsigelsesvarsler uafhængigt af hovedoverenskomsten. Formålet er, at DSF løbende kan overveje, om vilkårene for on demand-brug er afpasset efter værdien af den faktiske brug.

FOREBYG STRESS MED NETVÆRK OG OPMÆRKSOMHED

SOM SKUESPILLER SKAL MAN PASSE PÅ SIT SELVVÆRD FOR AT UNDGÅ STRESS. ENSOMHEDEN OG BEHOVET FOR ANERKENDELSE ER FAKTORER, SOM MAN SKAL LÆRE AT HÅNDTERE, SIGER SKUESPILLER OG TERAPEUT LOUISE HERBERT.

Af Jacob Wendt Jensen

En undersøgelse foretaget for nylig blandt skuespillerforbundets medlemmer viser, at især yngre og kvindelige medlemmer af og til mærker symptomer på stress som for eksempel søvnproblemer og tristhed. Der er noget om snakken, bekræfter Louise Herbert, der selv er skuespiller, men som i dag arbejder mest som terapeut. Hun har stress som hovedinteresse, og hun henviser til flere svenske undersøgelser inden for området, fra blandt andet Karolinska Institutet.

"Der findes stress-symptomer hos meget unge mennesker i dag – også i gymnasiet i Danmark. Så allerede når de unge kommer ud på arbejdsmarkedet, er de disponerede for at blive ramt af stressrelaterede sygdomme efter ganske få år. Hvor man før 15 år siden oplevede at folk gik ned med stress efter 20 år, er det i dag efter 7-10 år. Og disse tal er allerede forældede."

"Samfundet har ændret sig. Der er for eksempel kommet mange flere muligheder end før i tiden, og de unge bliver i dag bedømt langt hårdere på, hvad de kan. Især for pigerne kan det give problemer. Du skal være en dygtig veninde, en god kammerat, en god datter, god til dit arbejde og samtidig smuk som en gudinde. Det er fint at være konkurrencepræget, men hvis man baserer hele sin eksistens på det, kan det blive farligt. Når det ikke lykkes, skrider selvværdet," siger Louise Herbert.

ENSOMHEDEN ER DET VÆRSTE

Hun har haft flere unge skuespilleraspiranter i terapi med fokus på stress og præstation.

"En skuespillers præstation kan vurderes af alle. Er man god eller dårlig i diverse roller. Og det er meget svært at skelne mellem, hvad der er arbejdet, og hvad der er det private menneske. Det kan også være svært for den enkelte skuespiller at lægge ryg til alle de meninger, der dannes om en. Eller man kan nærmest blive afhængig af, hvad omgivelserne nu synes. Hvis den fundamentale selvfølelse er skrøbelig, risikerer man at miste sig selv, og det kan føre til stress," siger Louise Herbert.

Med udgangspunkt i bl.a. sit eget liv noterer Louise Herbert sig, at skuespillere – også pga. deres arbejdsliv – kan have et mere skrøbeligt selvværd end mange andre mennesker.

"Hvis selvværdet er skrøbeligt, kan man have et stort behov for at høste anerkendelse fra omgivelserne for at opretholde sit selvværd, og her begynder det at blive farligt. Jeg har selv oplevet det. Efter to år i Odense og tre år i Aalborg med bifald hver aften var det svært at stå som freelancer i København. Jeg havde været fuldt beskæftiget i fem år og fik fine komplimenter, og på den baggrund var det svært pludselig at skulle kæmpe en opslidende kamp for at

opnå det samme et nyt sted, og humøret og selvværdet led under det. Jeg blev for eksempel hurtigere ked af det, og min fremtoning var ikke i overensstemmelse med, hvordan jeg havde det. Jeg var for eksempel mere overgearet, end jeg ville være, i nogle situationer. Jeg røg ud af mig selv,” fortæller Louise Herbert.

NETVÆRK ER GODT

Fornemmelsen af at føle sig ensom er noget af det sværeste at tackle.

”Scenekunstnere er meget sociale mennesker i arbejds-sammenhæng, vi har brug for at skabe noget sammen med nogen. Det er vigtigt at være i en arbejdsmæssig relation, hvor vi har tillid til hinanden, så vi tør åbne op og skabe sammen. Men det gør os også sårbare over for afvisninger. Vi kan ikke skabe alene som for eksempel forfattere og malerkunstnere. Det ene øjeblik er du i et arbejdsfællesskab, og det næste er du arbejdsløs. Det kan være svært at omstille sig, og man risikerer at komme til at føle sig ensom.”

”Jeg har en drøm om at lave nogle netværksgrupper, hvor man er i kontakt med hinanden. Der er efter min mening generelt for stor angst og mistro i branchen. Hver enkelt er bange for at dele sine drømme, planer og navnlig problemer med kolleger, fordi vi også er konkurrenter. Vi kan godt have glæde af at fremavle et andet miljø omkring vidensdeling og sparring med hinanden. Jeg ved ikke præcis, hvordan man kan gøre det, men ansvaret ligger til dels hos den enkelte kunstner. Jeg kunne dog også godt forestille mig nogle gruppodynamiske forløb, hvor man deler tanker og bekymringer med hinanden, og det kunne så munde ud i nogle netværksgrupper,” siger Louise Herbert.

I marts måned holder hun blandt andet

et oplæg om stress i DSF Studio.

Her vil hun fortælle om, hvad stress er rent fysiologisk, og om hvordan man håndterer stressen og uroen, når man nu engang har valgt tilværelsen som freelancer.

START MED DAGBOG

En typisk myte om stress er, at det alene handler om travlhed.

”Stress handler ikke kun om for mange opgaver, men det handler om manglende vedligeholdelse af eget velvære. Om ubalance. Man-

LOUISE HERBERT

Hun er uddannet som skuespiller i 1996 og er senere blevet terapeut fra Dansk Familierapeutisk Institut. Louise Herbert har arbejdet på både Odense Teater og Aalborg Teater og var derefter freelance i København.

Hun spiller stadig af og til med i et teaterstykke eller en tv-serie, men arbejder i dag fortrinsvis som terapeut, underviser og foredragsholder.

Hun er medlem af Stresstænk tanken, der er stiftet af Pernille Rosenkrantz Theil og Thomas Milsted, hvor de arbejder for at få sat psykiske arbejdsforhold på den politiske dagsorden. Det er en forening, hvor man tager initiativ til tænketanksdage om arbejdsrelateret stress og psykisk arbejdsmiljø.

ge har meget at lave, men det får man ikke nødvendigvis stress af. Man får stress, hvis man er i ubalance eller i bund på kontoen, og så ens søster for eksempel bliver syg, eller andre uforudsete hændelser ryster vores hverdag. Desuden har vi generelt en opfattelse af, at vi bare kan blive ved og ved, men det kan vi ikke. Før i tiden var døgnet delt op i tre faser med otte timers arbejde, otte timers hvile og otte timers søvn, men den rytme findes ikke mere,” siger Louise Herbert.

Hvordan vedligeholder man sit eget sind?

”Man kan øve sig i at være opmærksom på de tankefælder, man falder i. Jo større opmærksomhed, man har på sig selv, jo nemmere bliver det med tiden. Der findes ikke en bestemt recept, for vi mennesker er forskellige. Det kan være en god idé at skrive en følelsesdagbog, hvor du registrerer, hvornår du er glad, og hvornår du er ked af det. Hvad der er sket i løbet af dagen, og hvilke ting du lægger vægt på. Skriv ned, og nærlæs bagefter, og find ud af, hvilket mønster du har rent humørmæssigt. Hvis du for eksempel ofte er ked af det og synes, du lægger for meget vægt på negative tanker, er der jo helt sikkert noget, der skal kigges på. En dagbog er et godt sted at begynde en proces om at lære sig selv bedre at kende.” ■

ÅBEN FREDAG 15. MARTS

Louise Herbert fortæller om stress ved en Åben fredag i DSF Studio fredag den 15. marts kl. 9-11.

Oplægget omhandler bl.a.

- Hvad er stress, stressens fysiologi
- Stress og præstation
- Hvordan håndterer jeg stress i forhold til de vilkår, det medfører at være freelancer

Åben fredag er for alle medlemmer. Det er gratis, hvis du har købt træningskort til morgentræningen, og ellers betaler du 50 kr.

REVYEN SKABES STADIG MEST AF MÆND

ANDELEN AF KVINDER PÅ HOLDET I LANDETS 15 SOMMERREVYER ER I LET STIGNING, BÅDE NÅR DET GÆLDER SKUESPILLERE OG INSTRUKTØRER, VISER EN NY OPTÆLLING. DET GÅR DEN RIGTIGE VEJ, MENER REVYEKSPERT RIKKE ROTTENSTEN.

Af Jacob Wendt Jensen

Statistikken her på siden dokumenterer, at kvinderne er på vej frem i revyen. Tallene er resultatet af skuespiller Pernille Sørensens optælling i revylandskabet i henholdsvis 2010 og 2012.

"Pipelinen i revyverdenen er stadig voldsomt domineret af mænd. Det er instruktørerne, der vælger materialet, og når både instruktørerne og forfatterne overvejende er mænd, spejler de mandlige instruktører sig naturligvis lettest i de tekster, som de mandlige forfattere skriver," siger Pernille Sørensen.

En anden faktor der ifølge hende blokerer for, at kvinderne kan vinde indpas, er kapelmestrene, der også er med til at udvælge materialet – også her er næsten alle mænd.

"Det er helt normalt, at der er to mænd og en kvinde i en revy med tre skuespillere, og det betyder jo også, at mændene får langt flere tekster at arbejde med. Hvis vi en dag ser en revy med tre kvinder, vil jeg gætte på, at den stadig vil blive kaldt for en "kvinderevy". Mange gange i revyhistorien har vi set tre mænd, og her taler ingen om "manderevy"," siger Pernille Sørensen.

LYSTEN TIL AT BO I PROVINSEN

Rikke Rottensten er teater- og revyanmelder på Kristeligt Dagblad, og på trods af at der er et stykke vej til ligestilling, er hun alligevel optimist med hensyn til at nå derhen.

"På scenen har vi for så vidt altid set kvinder som Liva Weel og Elga Olga, men det er relativt nyt, at kvinderne også er ved at komme med på tekstsiden. Direktørsiden er stadig en akilleshæl. Der har været enkelte kvindelige direktører gennem tiderne, men der har været meget få i de senere år," siger Rikke Rottensten og fortsætter:

"Kvinderne har ikke set lyset i forhold til at sidde i en provinsby og være eksponent for et produkt året rundt. Det har de ikke haft lyst til. Mulighederne er der, og det handler om, at kvinderne tager stafetten og siger til sig selv, at man vil bo et andet sted end København."

Af store revypersonligheder på forskellige poster gennem de seneste år, har vi dog set Lisbet Dahl, Ditte Hansen, Ina-Miriam Rosenbaum og Jeanne Boel for blot at nævne nogle stykker.

"Diskussionen om, hvorvidt kvinderne er sjove nok, har vi heldigvis ikke rigtigt så meget længere. Samtidig har kvinderne fået øjnene op for at prøve kræfter med humoren,

KVINDER I REVYLAND

Pernille Sørensen har ved at studere programmerne fra alle landets revyer i både 2010 og 2012 talt op, hvor mange kvinder og mænd, der arbejder på de forskellige poster. Både hvad angår skuespillere, instruktører og tekstforfattere er andelen af kvinder stigende, selv om der stadig er et stykke vej til ligestilling.

	Kvinder 2010	Kvinder 2012
Skuespillere	38%	44,3%
Instruktører	21%	26,67%
Tekstforfattere	17%	18,9%
Kapelmestre	7%	0%

og det har givet et boost, at mange revyer har taget en musikalsk drejning, der har appelleret til de kvindelige skuespillere. Det er som om, at de gammeldags lagkagerevyer med en stor mængde politik lå mere til mændenes højreben," siger teateranmelderen.

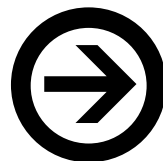
VIL KUN GÅ FREMAD

Hun er fortrostrningsfuld i forhold til fremtiden og siger, at der rent faktisk uden for nærværende statistik er en stribe kvindelige administrative chefer, fordi de er gift med de mandlige direktører. For den slags ægtepar er revyen jo et fælles projekt, men mændene er blot mere synlige end deres hustruer.

"Alt i alt vil jeg sige, at når man ser kønsoptællingerne fra teatrene, så er revyerne bedre med, og det vil ikke gå tilbage for kvinderne fra nu af. Det vil kun gå fremad. Nu er der gået hul på bylden på vej mod ligestilling, og det lover godt for fremtiden. I mange år har vi set, at der var tre mænd, når der var fem medvirkende, og to mænd, når der var tre medvirkende i en revy. Men det er kun et spørgsmål om tid, før vi lige så godt kan se en overvægt af kvinder," mener Rikke Rottensten. ■

Lisbet Dahl og Ditte Hansen har i en årrække været blandt de markante kvinder i revybilledet – her i Cirkusrevyen sidste år. Foto: Henrik Petit

GIV MIG NOGLE NODER JEG KAN ØVE PÅ

HVAD SKER DER, NÅR MAN SÆTTER EN UNG LITHAUISK KOMPONIST OG HENDES TEATERGRUPPE TIL AT ARBEJDE SAMMEN MED EN GRUPPE AF UNGE KLASSISKE MUSIKERE OG NOGLE ETABLEREDE OPERASANGERE FRA DEN JYSKE OPERA? DET KORTE SVAR ER: NOGET ANDERLEDES.

Af Pia Møller Munksgaard Foto: Toke Hage

Abstrakte videoprojektioner rammer store hvide papkasser, et lydtæppe af instrumentlyde afbrydes pludselig af sang efter noder, tre sangere fingerer et slagsmål i slowmotion, mens fløjtenisten ligger på ryggen på gulvet og spiller. Og et eller andet sted i det kunstneriske laboratorium gemmer der sig en medvirkende kat.

Det er december, vi befinder os på Godsbanen i Aarhus, og Sceneliv er med på en kigger i det andet laboratorieforløb i initiativet CoOPERation, som er startet af Line Tjørnhøj, der er leder af Aarhus Unge Tonekunstnere.

"Det at lave laboratorier er noget, som f.eks. performere og skuespillere er rigtig gode til. Men i den klassiske musik og blandt komponisterne er der ingen tradition for det. Det er heller ikke noget, Den Jyske Opera benytter sig af," siger Line Tjørnhøj, der arrangerer forløbet i samarbejde med Den

Jyske Opera og med støtte fra en række organisationer, bl.a. Dansk Skuespillerforbund.

"De unge komponister vil enormt gerne eksperimentere, men de får aldrig arbejdsbetingelser for det. Man regner med, at de leverer det helt færdigtænkte værk, og man stille aldrig spørgsmålstegn ved det, som komponisten kommer med. Jeg kan ikke få øje på nogen steder, hvor de unge komponister får lov til at eksperimentere, ud over på deres uddannelse," siger Line Tjørnhøj.

PERSONLIG FORFÆNGELIGHED

CoOPERation består af fire laboratorieforløb af hver 14 dage. Hvert forløb afsluttes med en visning for publikum. I to af forløbene har operasangerne Pernille Madsen og Thomas Sigh fra Den Jyske Opera medvirket. For dem har

det været en både anderledes og frustrerende oplevelse at blive kastet ud i. De er ikke helt fremmede over for impro og andre former. Thomas har tidligere arbejdet sammen med Line Tjørnhøj, og Pernille har i egne projekter bl.a. udviklet impro-opera og børneopera. Alligevel har det været en både positiv og negativ oplevelse at deltage i laboratorierne.

"Det er så langt væk fra grand scale opera, som man kan komme. For mig fungerer det, hvis jeg er tryk og i humør til det, men faktisk har jeg det jo bedst med at få noget, jeg kan gå hjem og øve mig på og blive så god til som muligt. Jeg får lyst til at sige: Giv mig nogle noder, jeg kan øve på," siger Thomas Sigh, der samtidig med laboratoriet var ved at forberede sig til "Tosca".

Pernille Madsen supplerer:

"Det er jo vores personlige forfængelighed, der bliver sat under pres. Som sangere arbejder vi altid imod perfektion, og vi er bestemt ikke vant til at vise vores proces frem. Som solist er jeg allermest bange for mødet med de andre musikere," fortæller hun.

Thomas og Pernille er enige om, at der har været stor forskel på de to laboratorier, de har deltaget i. Det første manglede ifølge dem struktur og mål, og derfor blev det forvirrende og utrygt at være kunstner i.

"Der var simpelthen for mange overraskelser og ting, som vi havde øvet på, som vi aldrig kom til at bruge," fortæller Thomas Sigh.

BÅDE SKABENDE OG UDØVENDE

I laboratorium nummer to improviserer musikere og sangere bl.a. over en gammel lithauisk historie om en dreng, der læ-

ser en cowboyroman og lever sig så meget ind i den, at han kommer til at slå sin kat ihjel. Historien er af den lithauiske teatergruppe opdateret til nutiden, så den handler om en pige, der spiller computerspil og ikke kan kende forskel på spil og virkelighed.

"De ting, som vi smed ind i improen i dag, var noget, vi arbejdede med i sidste uge. Vi havde noget forberedelse, og derfor var det en meget mere behagelig proces for os denne gang," fortæller Pernille Madsen og bliver suppleret af Thomas Sigh:

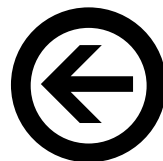
"Det at være både skabende og udøvende er meget mærkeligt. Der opstår i momenterne noget meget spændende, men det, der interesserer mig, er, hvordan man kan bruge det i noget, der er mere færdigt."

Selv om det til tider har været et frustrerende projekt for de to sangere, tager de alligevel nogle positive ting med sig – ud over mødet med de andre kunstnere.

"For mig har der været to "eye openers". Den første er videoarbejdet, som jeg slet ikke er vant til. Det med, at de filmer hele tiden og bagefter bruger det lige med det samme i lokalet, det inspirerer mig. Og så har jeg aldrig arbejdet med elektronika før. Jeg har altid haft det sådan, at det var nok noget med unge mennesker og DJ's. Det har været rigtig interessant at arbejde med," fortæller Pernille Madsen.

Thomas Sigh siger, at han har fået et klarere billede af sine spidskompetencer som sanger, fordi det er noget af det, som er blevet pillet af i laboratoriet – f.eks. det at kunne synge kraftigt.

"Jeg kan også rigtig godt bruge noget af improvisationen, det at kunne bevæge sig lidt friere og give sit eget

bud. Jeg kan godt nogle gange sidde lidt fast og have det sådan: Fortæl mig, hvad jeg skal gøre. Jeg kan bruge det med at slå hjernen fra og være til stede i nuet."

EN SLAGS GRUNDFORSKNING

Annika B. Lewis, der er performancekonsulent i nogle af laboratorierne, har medvirket i en lang række projekter inden for dans, performance og mere klassisk teater igennem en årrække. Hun siger, at det ikke udelukkende handler om, at der ikke er tradition i den klassiske musik for at eksperimentere. Det handler også om, hvilken del af scenekunstmiljøet, du bevæger dig i.

"Jeg her også instrueret på Aarhus Teater, og jeg synes, jeg kan se, at når man har været længe på en stor institution, så får man en identitet og nogle ting, man holder fast ved. Hvis du altid bevæger dig i det frie teatermiljø, så er du vant til at skifte identitet, rolle og rum hele tiden, og man er vant til processer, hvor man starter helt fra nul."

Hun mener, at det kan være udviklende for kunstnere på de større institutioner engang imellem at blive kastet ud i de helt usikre rum, som laboratorier er.

"Det giver en åbenhed og omstillingsparathed over for, at alt kan vendes på hovedet med et snuptag. Jeg synes godt, at man kan kalde det en slags grundforskning, som burde findes på alle større institutioner. Store virksomheder som f.eks. Grundfos har jo også grundforskningsrum. De ved godt, at man må lave et frit rum, for at kunne opdage nyt – og de kører det helt parallelt med den almindelige effektive virksomhed, hvor man producerer det, man skal," siger Annika B. Lewis.

DE VAR MED

Deltagerne i CoOPERATIONS 2. laboratorium var blandt andet:

Den Jyske Opera ved sangerne Thomas Sigh, Pernille Madsen og Susanne Vinther
Sopran Stine Elbæk

Komponist: Ruta Vitkauskaitė og hendes teaterkompagni, Lithauen

Musikerfællesskabet Lydenskab

Performancekonsulent Annika B. Lewis

Kunstnerisk leder: Line Tjørnhøj, komponist

De sidste laboratorieførøb i CoOPERation finder sted 2.-7. april og i slutningen af maj måned. Line Tjørnhøj håber på, at projektet efterfølgende resulterer i, at man kan få skabt nogle længere laboratorieførøb, meget gerne af tre ugers varighed.

"Jeg prøver også at vise, at det kan skabe kunstnerisk værdi at omfordele lidt af goderne i kunstverdenen. Det er jo det, Den Jyske Opera gør her. De stiller sangere og noget kunstnerisk udveksling til rådighed for et bredere formål," siger Line Tjørnhøj. ■

REJSEN EFTER JOBBET - AF LYST OG AF NØD

Vi må flytte os derhen, hvor jobbene er - være mobile, også geografisk. Sådan lyder opfordringen jævnligt fra politikere og arbejdsgivere. Scenekunstnerne har altid hørt til nogle af de mest mobile i vores samfund, de fleste med en freelance-tilværelse, hvor arbejdspladsen kan ligge i hele Danmark, nogle gange også i udlandet.

Sceneliv har talt med to medlemmer, der i deres lange karriere har forskellige erfaringer med at flytte sig efter jobbet - af lyst og af nød. Tre teaterchefer fortæller også, hvordan de oplever mobiliteten i branchen.

KLAR TIL AT RYKKE UD FOR AT AFVÆERGE KAOS

ANNE-VIBEKE MOGENSEN FLYTTED MED TRE DAGES VARSEL FRA KØBENHAVN TIL THISTED FOR AT OVERTAGE EN STOR ROLLE I EN FORESTILLING. KARAKTERISTISK FOR EN KARRIERE, HVOR HUN OGSÅ ER FLYTTET IMELLEM LANDSDELENE – MERE ELLER MINDRE FRIVILLIGT.

Af Leon Andersen

En torsdag aften i november ringede telefonen hos skuespiller Anne-Vibeke Mogensen i lejligheden på Østerbro i København. Thy Teater i Thisted var i gang med prøverne til et nyt stykke, "Lille Danmark", da Michelle Bjørn-Andersen, som skulle spille en af hovedrollerne, var kommet ud for et færdselsuheld og havde fået hjernerystelse.

"De ville gerne have mig til Thisted med det samme for at indstudere rollen, men uden at give nogen garanti for, at jeg kom til at spille. Michelle stod selvfølgelig i første række," fortæller Anne-Vibeke Mogensen.

Mandag morgen startede hun bilen med kurs mod det nordvestlige Jylland. Hendes hund, Felix, var med på turen og gjorde de følgende tre uger sin ejer selskab i en midlertidig bolig på Thisted Campingplads. Den handlekraftige skuespiller, der flere gange er sprunget til roller med kort varsel, kom nemlig til at spille rollen i de syv opførelser, teatret havde programsat.

DE BLEV SÅ GLADE

Anne-Vibeke Mogensen mødte op, som hun udtrykker det, med en helt anden krop og et andet sind end den kollega, hun afløste, og med sine egne forslag til rollen.

"Med nogle dages forsinkelse fik stykket premiere på egnsteatret i Randers og spillede senere to gange i Thisted. Det var en fin oplevelse at få lov til at spille denne rolle i et nyt stykke dansk dramatik af høj kvalitet, og jeg måtte bare gøre det, så godt jeg kunne."

"Jeg har en fortid som tillidsmand på landsdelsscenen i Aarhus, og med de briller på må jeg sige, at der er en grund til det, når skuespillerne normalt har seks ugers prøvetid. Hvis alle var blevet kastet ind i forestillingen på

samme måde som jeg, havde det slet ikke kunnet lade sig gøre. Heldigvis blev jeg båret frem af de andre, og det var dejligt at se, hvor glade alle blev for, at jeg med ultrakort varsel bidrog til at afværge det kaos, som truede, også økonomisk."

SATTE HUSET TIL SALG

For et par år siden var Anne-Vibeke Mogensen én af de skuespillere, der ikke fik fornyet kontrakten, da Stefan Larsson satte sig i chefstolen på Aarhus Teater. Efter at have fået meddelelsen kørte hun direkte til ejendomsmægleren og fik sat sit hus til salg.

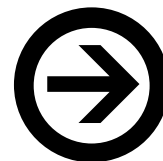
I 2008 var hendes mand, den tidligere teaterchef Palle Jul Jørgensen, død. Tre år senere følte hun uden arbejde i Aarhus ikke længere nogen tilknytning til byen, mens hele hendes familie boede i København.

Anne-Vibeke Mogensen havde tidligere i en periode levet en freelancetilværelse i hovedstaden, men i den mellem-liggende periode skulle det vise sig, at vilkårene havde ændret sig radikalt.

"Jeg synes, at det har været rigtigt svært her 20 år senere. Jeg var nok et forkælet røvhul med en sikker forvisning om, at der til enhver tid ville være arbejde til en habil skuespiller som mig. Men set fra arbejdsgivernes side findes der rigtigt mange dygtige skuespillere i København, og nu kom der så én mere."

SVÆRERE MED BØRN

Anne-Vibeke Mogensen er lige nu i en situation, hvor hun uden de store problemer kan flytte sig hurtigt til en anden egn for at spille. Men så nemt er det ikke for alle, påpeger hun.

"I min alder var det ikke noget problem at tage til Thisted, og jeg havde det rigtig godt med det. Men hvad nu hvis jeg var enlig mor med to skolesøgende børn?," siger skuespiller Anne-Vibeke Mogensen, der her ses i Media Machine af dansk dansk på Østre Gasværk Teater, hvor hun også sprang til med meget kort varsel. Foto: Per Morten Abrahamsen

"Hvis du vil lave noget som skuespiller, må du tage derhen, hvor arbejdet findes. Grundholdningen er, at du skal tage alle udfordringer, for hvis du siger nej, øger det risikoen for at blive fravalgt en anden gang. I min alder var det ikke noget problem at tage til Thisted, og jeg havde det rigtigt godt med det. Men hvad nu hvis jeg var enlig mor med to skolesøgende børn?"

"I den situation, jeg sidder i nu, kan jeg også mærke, at der er blevet færre roller. I dag bliver teatrene ledet af folk, der agerer efter det princip, der i stigende grad gennemsyrrer hele samfundet, og som handler om, at det skal kunne betale sig. Derfor arbejder teaterlederne på at få de kendte skuespillere til at spille de store roller. På den måde får du nemt det modsatte af mobilitet, nemlig en slags lukket cirkel, hvor en overklasse af nogle få skuespillere kan vælge og vrage mellem tilbuddene, mens vilkårene er ganske anderledes for en stor underskov af dygtige skuespillere."

SKAL FINDE MIN PLATFORM

Anne Vibeke-Mogensen hæfter sig ved, at der i dag heldigvis findes langt flere nicher end tidligere for skuespillere i form af job, hvor de bruger deres professionelle kunnen i andre sammenhænge.

"Jeg fornemmer, at skuespillerskolerne har været for langsomme til også at klæde de kommende skuespillere på til at blive en slags iværksættere. Det håber jeg, at de fremover vil være mere opmærksomme på. Jeg føler mig stadig lidt ny i København og har endnu ikke rigtigt fundet den platform, der kan være mig nyttig, når jeg skal på jagt efter job uden for mit fag. Jeg har prøvet at søge arbejde som juleassistance, men fik at vide, at de skulle gennem over 3000 ansøgninger!"

Mens disse linjer skrives, er hendes ordrebog dog ikke helt tom. Anne-Vibeke Mogensen har fået tilbud om at medvirke i Teater 2's dramatisering af "Den dresserede mand", som formentlig får premiere i starten af næste sæson.

"Jeg vil meget gerne have noget arbejde, men når jeg tænker på de unge, der kommer ud som nyuddannede og ikke rigtigt får fat i branchen, må jeg sige, at jeg har fået lov til at spille stort og småt. Desuden er jeg så heldig, at jeg kan gå på efterløn i år. Men hvor var det dejligt at være installeret i tre uger i Thisted, hvor jeg ikke skulle lave andet end at passe mit arbejde på teatret og lufte min hund, men samtidig var oppe i et helt andet gear, end når jeg sidder derhjemme og skriver ansøgninger." ■

ANNE-VIBEKE MOGENSEN

Født 1953. Uddannet fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater.

Arbejdede som ung på Aarhus Teater og Svalegangen i Aarhus. Flyttede så til København med roller på bl.a. Betty Nansen, Husets Teater og Bådteatret.

Fra 1993 og 18 år frem en del af ensemblet på Aarhus Teater med bl.a. roller i "Hvem er bange for Virginia Woolf?", "Macbeth" og "En hårfin balance". Har desuden arbejdet på film, radio og tv.

Nu freelance med base i København. Har senest medvirket i Thy Teaters forestilling "Lille Danmark".

Blev hædret med Lauritzen-prisen i 2003.

MED NATTOGET

**OPERASANGEREN JOHANNES MANNOV HAR SKÅRET
NED PÅ ENGAGEMENTER OG REJSER. TIL GENGÆLD
UNDERVISER HAN FLERE STEDER I LANDET - OG ER
NU OGSÅ BLEVET PROFESSOR I TYSKLAND.**

Af Leon Andersen

■ Når Johannes Mannov rejser til Nürnberg for at passe sit arbejde som forholdsvis nyudnævnt professor i sang ved Hochschule für Musik i Nürnberg, tager han altid nattoget fra København til Sydtyskland.

Togrejsen giver ham den perfekte ramme til både at møde udhvilet og godt forberedt til undervisningen. Og nok så væsentligt: Han hader lufthavne. Altså ikke selve det at rejse med fly, men lufthavne i sig selv.

I mange år var flyrejserne med tilhørende ventetid, kontrol og ophobet monotoni en fast bestanddel af tilværelsen som opera- og koncertsanger med engagementer i Europa, Syd- og Nordamerika, Australien og Asien.

"I en ung alder gjorde jeg mine erfaringer med, at Danmark er et lille land, hvor der ikke gives meget plads til at flippe ud. Jeg fik afslag, da jeg søgte ind på optagelsesprøven til konservatoriet og følte smerten over ikke at blive "tilvalgt" i mit hjemland. Derfor prøvede jeg lykken i Tyskland og opdagede, at det er et kraftcenter for klassisk musik, der appellerer til studerende, sangere og musikere fra hele verden," fortæller Johannes Mannov.

INDFØRTE KARRIERE-DOGME

Han fik mulighed for at studere i Freiburg og Karlsruhe og konstaterer i dag med stor taknemmelighed, at studieårene i 1980'erne åbnede døren til det tyske marked. Han blev ansat ved operaen i Kassel og etablerede sig senere som freelancer.

"I de følgende år fik jeg serveret muligheder, som jeg følte, at jeg ikke kunne sige nej til. Men når du rejser så meget i dit arbejde, bliver du... ja nærmest en rejsende. På et tidspunkt blev jeg enig med min agent om at finde et lavere gear for ikke at risikere, at jeg brændte ud - selv om det er en svær kunst at skrue ned i en branche med så mange udfordringer og muligheder for kunstnerisk udvikling."

Rejserne har på mange måder været en væsentlig ingrediens i hans karriere, men han lægger ikke skjul på, at der også er en pris for at være villig til at flytte sig så meget. Han er gift med amerikansk-fødte Adrienne Mannov, og parret har to børn. Hans kone var selv aktiv sanger i mange år, men har skiftet branche og er i dag antropolog.

"På et tidspunkt besluttede vi at fastsætte et slags karriere-dogme for at få karrieren og familielivet til at spille sammen. Det blev til en aftale om, at når jeg havde været væk længe, skulle jeg blive hjemme mindst tre-fire uger, ligesom der ikke måtte gå mere end 14 dage imellem, at vi så hinanden."

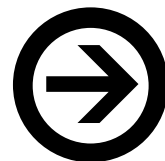
PÅ FARTEN IGEN MED UNDERVISNING

Johannes Mannov optrådte hyppigt i danske koncertsale, så han var ikke et ukendt navn herhjemme, da han besluttede sig for igen at bosætte sig i Danmark. Det skete i 2003 efter 20 år med base i Tyskland. Siden har han også arbejdet som timelærer ved konservatorierne i København og fra i år også Odense.

"Ud over min karriere som sanger har jeg betydelig erfaring med at undervise i Tyskland. Men når jeg søgte faste stillinger på konservatorier herhjemme, gik de konsekvent til undervisere, som havde gennemgået konservatoriets egen elite masteruddannelse. Når ansættelsesudvalget så mine papirer med en tysk uddannelse, som de ikke kendte, indfandt der sig åbenbart en blind plet. Tilsyneladende en slags faglig automatisme med afsæt i, at det, som de kender godt og føler sig trygge ved, det satser de på."

I foråret 2011 begyndte Johannes Mannov så intensivt at søge stillinger som underviser i Tyskland og blev et år senere udnævnt til professor i sang i Nürnberg. Et job, han kan fortsætte i, til han går på pension.

Hochschule für Musik Nürnberg fik først i 2008 status som uddannelsesstilbud på allerhøjeste niveau. Skolens danske professor oplever en arbejdsplads, der er præget af

TIL NÜRNBERG

"Når ansættelsesudvalget så mine papirer med en tysk uddannelse, indfandt der sig åbenbart en blind plet," siger operasanger Johannes Mannov om sine forsøg på at få faste underviserstillinger i Danmark. Nu er han professor i Tyskland. På fotoet synger han greven fra Aarhus Someroperas produktion af "Figaros bryllup".

dynamiske ildsjæle, og hvad han betegner som "frugtbar dis-harmoni."

"Overordnet underviser jeg i to perioder a fem dage hver måned, men det er en ordning med indbygget elastik, som giver mulighed for, at jeg fortsat kan optræde. Jeg erindrer selv, hvordan jeg i mine studieår følte det som en oplevelse at se min egen lærer og maestro i fuldt vigør på scenen."

Han konstaterer, at han i sin karriere i høj grad har efterlevet mottoet om at lade nysgerrigheden vinde over frygten for det ukendte. Det er et råd, som han også vil give unge sangere, der har mod på en karriere under fremmede himmelstrøg. Hvis de har en underviser i maven, opfordrer han dem til at tage en undervisningsuddannelse, som de får papir på.

"Sørg for at tage en sangpædagogisk uddannelse samtidig med, at du – parallelt med karrieren – så tidligt som muligt prøver at komme i gang med at undervise. Det tæller alt sammen på cv'et, mens selv et stort navn ikke automatisk kvalificerer til et attraktivt job som underviser. Hvis ambitionerne er rettet mod at undervise i udlandet, vil det være et plus, at man som sanger har taget en del af sin uddannelse uden for Danmark," slutter Johannes Mannov. ■

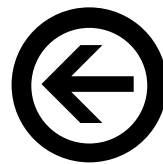
JOHANNES MANNOV

Født 1960. Baryton. Uddannet i Tyskland.

Blev herefter ansat på operaen i Kassel, men arbejdede senere freelance med engagementer på bl.a. Bastille-operaen i Paris, statsoperaerne i Hamburg og Berlin samt operahusene i Seattle og San Diego. Som koncertsanger har han sunget i London Barbican Centre, Amsterdams Koncertgebouw, Berliner Filharmonien, Gewandthaus i Leipzig m.fl. Repertoiret spænder fra tidlig barok til samtidig musik.

Johannes Mannov bosatte sig fra 2003 igen i Danmark efter 20 år med base i Tyskland. Han underviser i dag på Det Kongelige Danske Musik-konservatorium og på Syddansk Musikkonservatorium. Professor på halvtid ved Hochschule für Musik i Nürnberg.

SÅ MOBILE ER KUNSTNERNE

Sceneliv har spurgt tre chefer på jyske teaterscener, hvad de mener om danske kunstneres vilje til at flytte sig, når de får tilbudt en rolle uden for København og de større byer.

JAAN BONDE, MØLLEN I HADERSLEV

Vi har kun i begrænset omfang problemer med at skaffe skuespillere. Møllen benytter ofte yngre, nyuddannede skuespillere, som er meget villige til at komme ud og blive prøvet af. Ofte ansætter vi de samme flere gange i træk, fordi de så bliver fortrolige med vores repertoire og den måde, vi laver teater på. Generelt er skuespillere glade for at komme til Møllen, fordi de føler, at et engagement her gavner deres kunstneriske udvikling. Når det drejer sig om unge skuespillere med børn, tilbyder vi dem et ordentligt sted at bo, hvor de også kan få besøg af familien, og i prøveperioden prøver vi at køre forløb, så de i givet fald kan komme hjem til familien i weekenden.

Hvis vi undtagelsesvis får afslag fra en skuespiller, er det næsten altid begrundet i økonomi. Vi oplever problemer, omend de ikke er af massiv karakter, med de nye dagpengeregler. Det kan eksempelvis være svært at engagere en skuespiller til en forestilling, som så efterfølges af en

turné mange måneder senere, fordi samme skuespiller i mellemtiden kan være tvunget ud i jobprøvning i en helt anden branche. Her vil jeg gerne opfordre politikerne til, at de ikke prøver at presse teatre ind i de samme rammer, som gælder for almindelig produktionsvirksomhed.

PETER SCHRØDER, VENDSYSSEL TEATER I HJØRRING

Da jeg tiltrådte jobbet i 2005, gjorde jeg mig selvfølgelig mine overvejelser om, hvordan det ville gå med at hente folk, der havde base i hovedstadsområdet, til Hjørring. Ge-

nerelt synes jeg, at danske skuespillere er ret gode til at efterleve kravet om mobilitet og til at rejse efter jobbet. Det er også de erfaringer, jeg har gjort som teaterchef i Hjørring. Allerede før min tid var der her en slags tradition for at køre et repertoire, hvor tre-fire lokale, såkaldte kerne-skuespillere, blev suppleret af gode kræfter fra andre dele af landet. Den praksis har jeg videreført, og jeg tror på værdien af at blande noget lokalt og velkendt med friske pust udefra, så det hele ikke bliver for smalt og for statisk.

Når jeg får et afslag, er det næsten altid af familiære grunde, og det respekterer jeg fuldt ud. Men jeg prøver også som arbejdsgiver at gøre det attraktivt og give skuespillerne en god oplevelse, når de kommer herop. Den udfordring løser vi ved, at vi oven i det aftalte honorar stiller en god bolig til rådighed, ligesom vi kan tilbyde sponsorerede biler, så skuespillerne enten har adgang til bil under opholdet, eller vi bringer dem til og fra lufthavnen.

GITTA MALLING, LIMFJORDSTEATRET I NYKØBING MORS

Generelt synes jeg, at skuespillerne udviser en meget positiv holdning til at rejse efter jobbet. Vi giver gerne lidt mere i løn og sørger for kørsel frem og tilbage, ligesom vi hjælper dem med at finde et sted at bo. I nogle tilfælde har vi også sørget for dagpleje og skole i de tre-fire måneder, hvor skuespillerne er her. Når det drejer sig om at engagere skuespillere til en turné, skal vi i så vidt omfang som muligt også prøve på at imødekomme deres private behov. Vi kan f.eks. turnere en uge på Sjælland, hvor de ind imellem får mulighed for at tage hjem til familien, og så i ugen efter kun spille tre dage i Jylland. Overordnet synes jeg ikke, det er noget stort problem at "lokke" skuespillere fra København til provinsen. Teatrene i "Scenenets" regi har afviklet tre auditions for at få set de skuespillere, som virkelig havde lyst til et job langt væk fra København. Det første år måtte vi sige nej til mere end halvdelen, så stor var interessen.

Jeg så gerne, at vi eksempelvis turnerede to gange 14 dage med en uges pause mellem perioderne, men overenskomsten med skuespillerforbundet tillader ikke ansættelser i mindre end en måned, når der er tale om en genopsætning. Desuden udgør stramningerne på dagpengeområdet en trussel mod den tilstræbte mobilitet i faget, fordi det i perioder gør det nødvendigt at tage andre typer job for at leve op til reglerne. Her er der virkelig grund til at kæmpe for øget fleksibilitet i forhold til meget stive regler.

PÅSKE- OG SOMMERFERIE I SOMMERHUSENE

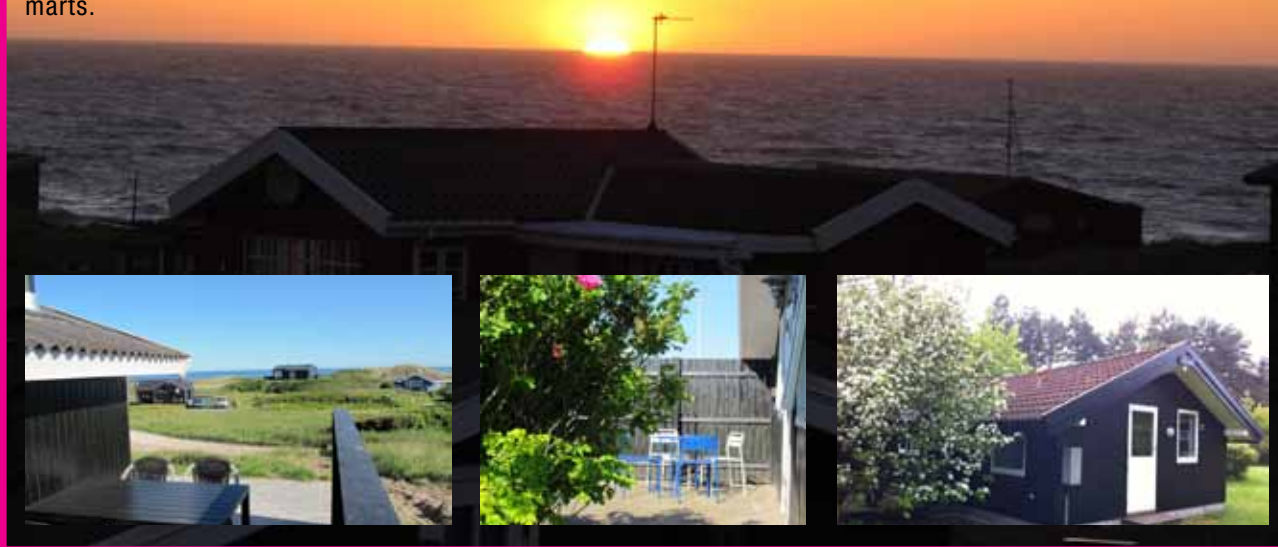
Hvis du vil leje et af Dansk Skuespillerforbunds dejlige sommerhuse i enten påskeferien eller sommerferien, så send en ansøgning senest 15. februar.

Gå ind på vores hjemmeside og udfyld skemaet der.

Du kan forvente svar om tildeling i begyndelsen af marts.

Husk at du uden for højsæsonen har mulighed for at booke alle fem huse i Marielyst, hvis du f.eks. skal holde rund fødselsdag.

Ring til Nanna Møller på 33 24 22 00 eller skriv til nm@skuespillerforbundet.dk for yderligere oplysninger.

ANMELDELSE

EN FASCINERENDE ROLLEMODEL

Konkollega Torben Jetsmark har skrevet et brag af en bog "Byg en himmelstige". Med undertitlen "Det skabende element i kunst og ledelse". Om fagets stjernestunder, skarnsstreger og skyggesider.

Med glubende sult på teaterlivet og imponerende frygtløshed kastede han sig i slutningen af 60'erne som ung nyuddannet skuespiller fra Det Kgl. Teaters elevskole ud i alverdens afsøgninger af sig selv og Europas teatertrends. I den orden. Med glimt i øjet og uden at skåne nogen, allermindst sit selv, gør han nu boet op som 70-årig og deler ud af sine erfaringer. Uden at forgyldte dem. I modig modsætning til mange jævnaldrende kollegers sminkede krukker med blakkede selvroser.

Talentets mangfoldige trin på stigen bygger dels på et forfatterskab med 18 fagtitler – og dels på en stor karriere som skuespiller, maler, maskemager, mimer, danser, iværksætter, koreograf, prosapoet, dramatiker, iscenesætter, scenograf, kommunikationskonsulent, forandringsagent og violinspiller. Men ikke mindst som underviser af Guds nåde med speciale i håndteringen af erhvervslivets panserbaser. Noget af en ryggrad som bærende søjle i denne indsamling af gaver til ligesindede.

Den unge såvel som den modne kollega bør læse alle de mange guldgrube, han har samlet op på sin tornede vej og holdt fast på, uanset om de brændte hul i lommen eller varmede og gjorde godt.

Hans grundtese bag det hele er, at for at blive bedre til det, du er god til, skal du investere mindst 10.000 øvetimer! Boltr dig i dine fejl og fiaskoer og bliv ved, til du segner – og rejser dig igen.

Som provokation og som et strålende eksempel på denne livslange kamikazeagtige indflyvning til kunstens hellige haller har han skrevet dette manifest med ypperlig afbalancering af indhold og form. Himmelstigen to ben har han bevidst dekonstrueret for at illustrere sine grundteser med effekt. Et mylder af frapperende korrekturføj "forstyrrer" læsningen og tvinger konstant læseren op på dupperne. Han drejer grundfejl til sin fordel. Som en Poul Reumert, der ikke evnede at tale med speed – på trods af 20 talelærere gennem karrieren – og derfor vendte svagheden til styrke.

Torben Jetsmark kulminerer uden at blinke sit budskab ved i en kontekst om rederens rettidige omhu at skrive, at H.N. Andersen finansierede Marmorkirkens færdiggørelse. Selv om det i virkeligheden var C.F. Tietgen.

Så kan du lære det, kære læser. Gå med træsko ind i kunsten, og gør det grundigt. Denne læser applauderer og siger: Læs den før din kollega. Så bliver du klogere.

Niels Vandrefalk,
leder af Holbergteatret i Sorø

Torben Jetsmark
Byg en himmelstige - det skabende element i kunst og ledelse.
Forlag: Frydenlund

NYHEDER FRA DSF STUDIO

UDEN FOR KØBENHAVN

AALBORG: HIP HOP OG "OLD SCHOOL ELECTRIC BOOGIE"

En unik mulighed for at modtage danseundervisning i verdensklasse, når Steen Koerner og hans dansere introducerer danseglade scenekunstnere for hip hop og "old school electric boogie". Træningen vil have fokus på de koreografiske finesser: isolering af bevægelserne i de enkelte led, slowmotion osv.

Kurset kræver ingen særlige forudsætninger og henvender sig til alle faggrupper uanset niveau.

Tid: 12.-13.-14. februar, hver dag
mellem 14-15.30

Sted: Aalborg Teater

Tilmelding: 3. februar

Pris: 200 kr. (har du allerede købt morgen-træningskort til foråret 2013 er kurset inkluderet i dette)

ODENSE/AARHUS : SELVANGIVELSE FOR KUNSTNERE

Har du stress-symptomer og déjà-vu-oplevelser, når den årlige selvangivelse dumper ind i brevkassen?

Bent Malinovsky svarer på dine spørgsmål til selvangivelsen, skatten, regnskabet, momsens osv.

Dato: 12. og 13. marts kl. 9.30-11.30 i hhv. Odense og Aarhus

Sted: Odense Teater og Godsbanen i Århus

Tilmelding: 4. marts

Pris: 50 kr. eller gratis med morgentræningskort

AARHUS: MEISNERTEKNIK

Kursus med Sarah Boberg i den konkrete arbejds metode, der fokuserer på nærvær og samarbejde. Deltagerne arbejder med improvisationsøvelser, der fokuserer på spontanitet og på at reagere ærligt på sine medspillere i nuet.

Formålet med kurset er at styrke skuespillernes koncentration- og perceptionsevne. Træningen giver dem nogle solide redskaber, der er meget brugbare især i forhold til film, tv, casting og nærvær på scenen. Kun for skuespillere.

Dato: 21.-25. april (søndag kl. 10-14,
mandag-torsdag kl. 9-12)

Tilmelding: 18. marts

Pris: 500 kr.

AARHUS: DUBBINGKURSUS

Hvad er de grundlæggende teknikker i dubbing, og hvordan hænger dubbing sammen med blandt andet produktionen af tegnefilm og andre animerede film? Chresten Speggers giver et indblik i, hvad det vil sige at dubbe, og deltagerne stifter bekendtskab med de basale teknikker, man skal kende, når man lægger stemme til blandt andet tegnefilm. Kurset arrangeres i samarbejde med Statens Scenekunstscoles efteruddannelse og henvender sig til skuespillere.

Dato: 13.-17. maj kl. 9-13

Sted: Aarhus Teater

Tilmelding: 13. marts

Pris: 1.500 kr.

KØBENHAVN

DANSEAUDITION-WORKSHOP

Dansk Skuespillerforbund afholder sin årlige danseaudition-workshop og giver professionelle dansere mulighed for at præsentere sig for et indbudt panel af instruktører og koreografer. Ud over at være en inspirerende workshop, er det en unik mulighed for at møde dansere i deres vante miljø i stedet for den upersonlige auditionsituation.

Dagen vil foregå som en workshop med 15 deltagende dansere. Der bliver undervist i to forskellige stilarter: moderne ballet med koreograf Lee Brummer samt theatre dance med danser og koreograf Miles Hoare. Efter workshoppens vil der være mulighed for en slags "speeddating" dansere og instruktører/koreografer imellem.

Tid: 3. marts

Tilmelding: 6. februar

MARKEDSFØRING FOR BEGYNDERE

Synlighed og markedsføring foregår for en stor del i dag via internettet. Både udadtil rettet mod publikum, men også indadtil i branchen rettet mod presse, netværk, branchefolk og kolleger. For mange er det en ny måde at tænke på. Kurset med Maiken Ingvordsen er et godt startskud til at få taget hul på arbejdet.

Tid: 22. februar og 22. marts kl. 13-16

Tilmelding: 15. februar

Pris: 250 kr.

NETVÆRKSGRUPPE FOR SELVSTÆNDIGE

DSF Studio etablerer nu en netværksgruppe for scenekunstnere med selvstændig bibeskæftigelse eller selvstændig virksomhed. Det er en unik mulighed for at møde ligesindede, lade sig inspirere og udfordre og skabe nye kontakter. Gennem netværket får du mulighed for faglig sparring gennem netværksmøder og foredrag med relevante oplægsholdere.

Tid: 4. april fra 9-12

Tilmelding: 2. april

MØRGENTRÆNING I KØBENHAVN

Fra 16. marts til 16. maj. Alle dage kl. 9-11 eller 12.

Mandag: Horton-teknik med Tanja Foss Lyby

Tirsdag: Stanislavski-træning med Mikkel Flyvholm

Onsdag: Sang med Xenia Lach-Nielsen

Torsdag: Filmskuespil med Kathrine Windfeld

Åben fredage kl. 9.00-12.00

15. marts: Stresshåndtering med Louise Herbert

Morgentræningskort frem til sommerferien kan købes for 200 kr. i receptionen.

MINERVA FILM KONKURS

PRODUKTIONSELSESKABET MINERVA FILM ER GÅET KONKURS. HAR DU ARBEJDET HOS DEM OG HAR PENGE TIL GODE SKAL DU KONTAKTE DANSK SKUESPILLERFORBUND HURTIGST MULIGT PÅ 33 24 22 00.

Psykoterapeut

Psykoterapeut med eksamen fra Vedfelt Institutet (www.vedfelt.dk) uddannet skuespiller – særlig pris til supervisions klienter.

Kontakt: Hanne på hannefogh@mail.dk eller på 20 21 52 99 og hør nærmere

"Hvis du ønsker at arbejde med din kunst må du arbejde med dit liv."

Anton Tjekhov

RUNDE FØDSELSDAGE

JESPER VIGANT	50 ÅR	5. FEBRUAR
JYTTE KVINESDAL	60 ÅR	7. FEBRUAR
MARGIT SZLAVIK	60 ÅR	7. FEBRUAR
SUSANNE BØSCHE	60 ÅR	15. FEBRUAR
ANNETTE HOLK	60 ÅR	25. FEBRUAR
LARS BJØRN	50 ÅR	3. MARTS
CARSTEN NØRGAARD	50 ÅR	3. MARTS
INGE SOFIE SKOVBO	60 ÅR	4. MARTS
ELIN REIMER	85 ÅR	7. MARTS
BIRGITTE NYSTRØM	60 ÅR	7. MARTS
PREBEN KRISTENSEN	60 ÅR	14. MARTS
ANNIKA JOHANNESSEN	50 ÅR	17. MARTS
PETER SECHER SCHMIDT	50 ÅR	17. MARTS
LOTTE MERETE ANDERSEN	50 ÅR	18. MARTS
VIBEKE KROGSGAARD	50 ÅR	18. MARTS

LÆS MERE
OM ALLE KUSER OG ARRANGEMENTER PÅ
SKUESPILLERFORBUNDET.DK

...Lyset, Havet, Sandet og Betty Nansens Huse i Skagen ...

Er du skuespiller og medlem af Dansk Skuespillerforbund har du mulighed for at søge om ophold i Betty Nansens Hus og/eller anneks for perioden maj til september.

Ansøgningsfrist: senest den 28. februar 2013

Bestyrelsen for Ida Løfbergs Fond vil i marts måned tage stilling til fordeling af husene, og svar vil blive meddelt inden 1. april 2013.

Betty Nansens Hus og Anneks udlejes efter fondatsen for ejeren Ida Løfbergs Fond til sceniske kunstnere. Uden for sommer-månederne kan udlejning til personer med anden tilknytning til dansk teater også finde sted. Kontakt Mariann Aakerlund, 23378472 efter kl. 17 eller på e-mail aakerlund@privat.dk. Priserne er da kr. 3.500 for det Store Hus og kr. 1.900 for Annekset.

Store Hus kr. 4.500 pr. uge
Anneks kr. 2.300 pr. uge

Lejebeløbene er inkl. slutrengøring. Forbrug af el afregnes efter måler. Husene udlejes fortrinsvis for 2 uger.

Ansøgning til:

Betty Nansens Huse i Skagen
c/o Mariann Aakerlund
Kirstineparken 29, 2970 Hørsholm
Eller mail: aakerlund@privat.dk

BLIV EN HAJ TIL IT – HELT GRATIS

OFFICE EXCEL POWERPOINT GOOGLED OG SOCIALE MEDIER

DET ER NOGLE AF DE IT-KURSER SOM MEDLEMMER AF DANSK SKUESPILLERFORBUND I DET KOMMENDE ÅR KAN TAGE GRATIS VIA FTF'S ONLINESKOLE.

KURSERNE BYGGER PÅ E-LEARNING – OG DU KAN DERMED GÅ PÅ KURSUS HJEMME I STUEN, PÅ KONTORET, I TOGET, ELLER HVOR DET ELLERS PASSER DIG. OG PÅ DE TIDSPUNKTER, HVOR DU HAR TID.

KURSERNE ER PÅ 30-40 TIMER MED EN START OG EN SLUTTEST.

HVIS DU ER LEDIG, KAN DU DELTAGE I KURSERNE I OP TIL TO UGER, SAMTIDIG MED AT DU MODTAGER DAGPENGE.

LÆS MERE OM VILKÅRENE OG TILMELDING HER:

SKUESPILLERFORBUNDET.DK UNDER MEDLEMSTILBUD/ANDRE TILBUD

DEADLINE TIL NÆSTE NUMMER: 26. FEBRUAR

SVÆR VEJ TIL NY UDDANNELSE

DANSERE, SANGERE OG SKUESPILLERE, DER ØNSKER AT BRUGE DERES KUNSTNERISKE UDDANNELSE TIL AT KOMME IND PÅ EN VIDERE GÅENDE UDDANNELSE, STØDER OFTE PANDEN MOD EN MUR. DET ER NEMLIG LANGT FRA ALLE UDDANNELSER, DER ANERKENDER DERES FØRSTE UDDANNELSE SOM EN SÅKALDT PROFESSIONS-BACHELOR. DET BETYDER, AT KUNSTNERNE KAN VÆRE NØDT TIL AT STARTE HELT FORFRA I UDDANNELSESSYSTEMET, OG DET KAN BLIVE BÅDE LANGVARIGT OG DYRT. I NÆSTE NUMMER FORTÆLLE VI OM DEN MANGLENDE HARMONISERING AF DE KUNSTNERISKE UDDANNELSER OG RESTEN AF UDDANNELSESSYSTEMET.

Foto: Jøke Hage

SPØRG IKKE "WHY" MEN "WHY NOT?"

Foto: Henning Horth

Lige efter nytår fandt jeg på Itunes en podcast med kendte taler. Taler der ændrede verden. Her er alt fra John F. Kennedy til Ronald Reagan, Obama og Eisenhower. Det eneste, der mangler, er mit store forbillede Dr. Martin Luther King. Hans taler har jeg heldigvis fundet et andet sted.

Hvad der altid påvirker mig meget, er det swung, der er i disse taler. De er fremført med en følelse af og en usvigelig tro på, at hvad der siges, vil blive virkelighed. Det er armbevægelsernes holdeplads. Og hver gang, jeg hører dem, må min egen jyske afmålnethed give fortabt.

I mange tilfælde blev en del af ordene da også til realiteter. Om det var pga. troen på fremskridtet, viljen til sejr eller samfundsudviklingen er ganske svært at gøre sig klog på. Men talerne efterlader mig altid med en følelse af, at alting *kan* lade sig gøre, hvis blot man tror på det. Måske er jeg naiv. Men så lad mig beholde min naivitet lidt endnu.

Tro og styrke bliver nemlig afgørende i 2013. Dansk Skuespillerforbund – og dermed medlemmerne – står over for nogle store udfordringer.

Først er der dagpengestramningerne, som betyder at tusindvis af mennesker risikerer at falde helt ud af dagpengesystemet. Fra politisk hold er der ikke megen forståelse at hente. Indtil videre har vi kun set midlertidige lappeløsninger. Og selv om der investeres ganske få midler i kunsten, kommer det alligevel bag på politikerne, at alle kunstnere ikke er fastansatte, men at de fleste tværtimod arbejder freelance i korte ansættelser, der ikke altid passer sammen året rundt. Det er den måde, vores kunssystem er skruet sammen på, og det giver rigtig meget – og forskelligartet – kunst for pengene.

Samtidig har man valgt at stramme dagpengesystemet i en periode, hvor der generelt er mangel på arbejde. Afmatningen mærkes også i vores branche; der er færre forestillinger med færre medvirkende.

Pension er også en velkendt udfordring og frustration for mange kunstnere – netop på grund af vores atypiske arbejdsmarked. Mange tænker måske ikke så meget på det, men opsparingen sikrer, at man ved pension eller i værre fald livstruende sygdom ikke behøver at leve på en sten. Som pensionsordningerne er skruet sammen i dag, passer de bare ikke sammen med vores arbejdsliv. Derfor skal der ske nogle ændringer.

Også på rettighedsområdet er kunstnere under pres, både pga. udbredt ulovlig fildeling, men også fordi flere og flere på europæisk plan ønsker ophavsrettighederne – og navnlig betalingen – hen hvor peberet gror. Ganske få tænker over, at vederlag til kunstnere og producenter betyder, at der kan laves ny kunst – at betaling for et produkt også skaber arbejdspladser. Det vil, ikke kun i 2013, men i årene fremover, blive et stort arbejde at bevare og argumentere for nytteværdien af kunstneres rettigheder.

Samlet set er det en tid, hvor vi skal argumentere højt og tydeligt for kunstens værdi – både for den enkelte borger og for samfundet som helhed. Det kan selvfølgelig kun glæde, at den nye kulturminister har udtalt, at kunst er nødvendigt for et samfunds udvikling. Men én ministers mening er bare ikke nok.

Året 2013 begynder ikke med døre, der står på vid gab til lysere tider og den økonomiske krises endeligt. Udfordringerne står i kø. Realismen banker på med sin knoklede hånd og får lidenskab, troen og håbet til at vakle en smule.

Når det sker, citerer jeg Robert Kennedy: "Some men see things as they are, and say: 'why?' I dream things that never were, and say 'why not?'"

Må de bedste forhåbninger og troen sejre i 2013.

Katja Holm,

formand for Dansk Skuespillerforbund

America Vera Zavalas hårdtslående monolog

ETNOPORNO

Amira Jasmina Shalaby Jensen
Hassan Preisler
Henriette Holm Pathare
Susanne Juul

Hver anden indvanderer er på
overførselsindkomst

Debatteater om
identitet, fordomme
og mediernes magt.

15 februar - 8. marts 2013

taastrup teater · kjeld abells plads · 2630 taastrup · tlf 43 35 27 70